

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 22/08-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. marca 2008 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť P. v likvidácii, H., zastúpeného advokátom Mgr. S. F., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 32/05 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo P. v likvidácii na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 32/05 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 32/05 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. P. v likvidácii p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Kežmarok p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Kežmarok j e p o v i n n ý uhradiť P. v likvidácii trovy právneho zastúpenia v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu advokáta Mgr. S. F., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti P. v likvidácii n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 22/08-10 zo 16. januára 2008 prijal na ďalšie konanie s'ťažnosť P. v likvidácii (ďalej len „s'ťažovateľ“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 32/05.

Na základe výzvy ústavného súdu okresný súd vo svojom vyjadrení k prijatej sťažnosti sp. zn. 1 Spr. 0/67/2008 z 12. februára 2008 doručenom ústavnému súdu 21. februára 2008 k priebehu konania okrem iného uviedol:

„- vec napadla na tunajší súd v apríli 2005

- *v januári 2006 bolo nariadené pojednávanie na február 2006, ktorého sa nezúčastnil odporca, u ktorého nebolo doručenie vykázané. Súd preto nepojednával, zisťoval pobyt odporcu prostredníctvom jeho rodinného príslušníka*
- *v marci 2006 bolo takisto pojednávanie odročené pre neprítomnosť účastníkov a právnej zástupkyne odporcu*
- *súd zistil, že pri podaní návrhu nebol zaplatený súdny poplatok, preto vec bola predložená vyššiemu súdnemu úradníkovi za účelom jeho vyrubenia. Táto možnosť tu bola, nakoľko sa vo veci ešte nepojednávalo. Reakciou bola žiadosť právneho zástupcu navrhovateľa z apríla 2006 o oslobodenie od súdnych poplatkov.*
- *podrobné vyjadrenie k žalobe zo strany odporcu súd obdržal v marci 2006*
- *26. 5. 2006 bola vec predložená za účelom nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov vyššej súdnej úradníčke, pričom pri rozhodovaní sa prihliadalo na majetkové pomery navrhovateľa, výšku súdneho poplatku a povahu spoplatňovaného úkonu. Na základe týchto skutočností súd zistil, že pomery navrhovateľa neodôvodňujú jeho oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Žalobca síce uviedol, že je v likvidácii a v súčasnosti nevyvíja žiadnu podnikateľskú činnosť, z ktorej by mu plynuli akékoľvek príjmy. Táto skutočnosť však sama o sebe neodôvodňuje oslobodenie od platenia súdnych poplatkov*
- *v plnom rozsahu, nakoľko súd pri rozhodovaní skúma aj dôvodnosť návrhu na začatie konania a z predložených listinných dôkazov žalobcu ako aj žalovaného, súd má za to, aj keď samozrejme neprejudikuje rozhodnutie vo veci samej, že ide o svojvoľné uplatňovanie práva. Žalobca má rôzny hnutel'ný majetok a tiež nehnuteľnosti.*
- *Vyššia súdna úradníčka o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov rozhodla dňa 3. 12. 2007, proti tomuto rozhodnutiu podal odvolanie navrhovateľ.*
- *Keďže sudca odvolaniu nemieni vyhovieť vec bude po vrátení spisu z ústavného súdu predložená krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní*

Pokiaľ ide o samotný predmet konania súd vec nepovažuje za skutkovo a právne zložitú.“

Obsah spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené vo vyjadrení okresného súdu, a preto ich ústavný súd považuje za preukázané.

Navyše ústavný súd zistil, že pojednávanie konané 14. marca 2006 bolo odročené pre neprítomnosť odporcu a jeho právnej zástupkyne na 28. marec 2006. Toto pojednávanie sa však tiež nekonalo. Dňa 17. marca 2007 žiadala právna zástupkyňa odporcu, aby jej okresný súd poskytol 30-dňovú lehotu na oboznámenie sa so spisom z dôvodu, že odporca sa dlhodobo zdržiava v zahraničí.

Právny zástupca sťažovateľa k vyjadreniu okresného súdu nezaujal stanovisko.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 2 C 32/05 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov, a práva na spravodlivé a verejné prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (napr. IV. ÚS 59/03), pričom „tento účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím. Nepostačuje,

že štátny orgán vo veci koná“ (II. ÚS 157/02, I. ÚS 76/03). K vytvoreniu „stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (napr. III. ÚS 127/03).

Ústavný súd pripomína, že základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je príkazom pre všetky štátne orgány na také konanie, ktoré vytvára právnu istotu pre subjekty práva. Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zákonodarca zabezpečuje prostredníctvom procesnoprávných inštitútov, ktoré sú štátne orgány vrátane všeobecných súdov povinné efektívne a vecne správne využívať. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) obsahuje viaceré účinné prostriedky zabezpečujúce plynulosť a optimálnu dĺžku súdneho konania, ktorej výsledkom je právoplatné rozhodnutie a stav právnej istoty.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci (1), správanie účastníka (2) a postup súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada v rámci prvého kritéria aj na predmet sporu (povaha veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. II. ÚS 32/02, IV. ÚS 202/05).

1. Predmetom konania, v ktorom sťažovateľ namieta zbytočné prietahy, je nárok na zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Ústavný súd konštatuje, že v danom prípade ide o bežnú súčasť sporovej agendy všeobecných súdov a podklad na rozhodnutie tvorí súdnou praxou ustálená a používaná právna úprava. Jej výklad a používanie sú stabilizované a na tento spor sa vzťahuje dostatok judikatúry všeobecných súdov. Okresný súd ani nepoukázal vo svojom vyjadrení na skutkovú a právnu zložitosť danej veci.

2. Ústavný súd po posúdení správania sťažovateľa dospel k záveru, že sťažovateľ svojím správaním podstatne neprispel k doterajšej dĺžke konania pred okresným súdom.

Sťažovateľ bol aktívny, viackrát sa v priebehu konania zaujímal o stav konania a žiadal okresný súd, aby vo veci konal. Je síce pravdou, že nezaplatil súdny poplatok pri podaní návrhu, ale neskôr požiadal o oslobodenie od jeho platenia. Táto okolnosť však nemala v okolnostiach prípadu vplyv na dĺžku tohto konania.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom konajúceho okresného súdu v predmetnej veci. Zistil, že okresný súd bol vo veci úplne nečinný bez akejkoľvek zákonnej prekážky už od 10. apríla 2005, keď bol doručený návrh sťažovateľa, až do 24. januára 2006, keď určil termín pojednávania na 14. február 2006 (nečinnosť viac ako deväť mesiacov). Toto pojednávanie a následne i pojednávanie 14. marca 2006 boli však odročené pre neúčast' odporcu a jeho právnej zástupkyne, resp. sa vôbec nekonali. Neušlo pozornosť ústavného súdu, že okresný súd o žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od platenia súdneho poplatku doručenej 13. apríla 2006 rozhodol až 3. decembra 2007 (t. j. po takmer 20 mesiacoch).

Uvedený postup okresného súdu teda mal vplyv na doterajšiu dĺžku konania, na základe čoho ústavný súd konštatoval, že v označenom konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 32/05 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Vzhľadom na výrok o porušení základného práva sťažovateľa, ako aj na to, že namietané konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd prikázal zároveň okresnému súdu v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 32/05 v ďalšom období konal bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 300 000 Sk, ktoré odôvodnil dôvodmi uvedenými v sťažnosti.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 2 C 32/05 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu (začiatok súdneho konania a zistený skutkový stav) ústavný súd považoval priznanie sumy 30 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľom požadovanú výšku finančného zadosťučinenia ústavný súd považuje v okolnostiach prípadu za neprimeranú, preto jeho žiadosti nevyhovel.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátom Mgr. S. F. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 16

ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2006, ktorá bola 17 822 Sk. Úhrada bola priznaná v celkovej sume 6 296 Sk (za 2 úkony po 2 970 Sk a k tomu 2 x 178 Sk režijný paušál).

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2008